

Sosiaali- ja terveydenhuollon laaturekistereiden kehittäminen ja rahoitus

Sosiaali- ja terveydenhuollon laaturekisterit täydentävät asiakasryhmittäisellä laatu- ja vaikuttavuustiedolla muuta kerättävää tilasto- ja rekisteritietoa. Volyymi- ja suoritetiedon lisäksi palveluiden sisällöstä, laadusta ja vaikuttavuudesta tarvitaan vertailukelpoista tietoa kansallisesti. Laaturekisterien avulla pystytään yhdistämään henkilötietoa eri tietolähteistä, mikä mahdollistaa kokonaisten hoito- ja palveluketjujen laadun ja vaikuttavuuden analysoinnin asiakas- ja potilasryhmittäin. Toisaalta sosiaali- ja terveydenhuollon laatuun ja vaikuttavuuteen liittyvää tietoa saadaan myös muulla tavoin eri rekisterien ja indikaattorien avulla, joten laaturekisterit eivät ole ainoa tietolähde.

Sosiaali- ja terveysministeriö antoi 1.9.2022 asetuksen, jolla yhdeksän terveydenhuollon laaturekisteriä nimetään Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) rekisterinpidolliselle vastuulle. Asetuksessa nimetyt laaturekisterit ovat diabetesrekisteri, HIV-rekisteri, munuaistautirekisteri, psykoosien hoidon laaturekisteri, selkärekisteri, suun ja hampaiden sairauksien hoidon laaturekisteri, sydänrekisteri, tehohoidon laaturekisteri sekä tulehduksellisten reumasairauksien laaturekisteri. Näitä kaikkia on kehitetty THL:n kumppanuusrekistereinä erillisissä hankkeissa vuosina 2018-2022.

Valtion talousarvioesityksessä on varattu THL:n kansalliseen laaturekisteritoimintaan 1,4 miljoonan määräraha vuodelle 2023 ja vuosittain suunnittelukaudelle 2024-2026, minkä turvin on mahdollista juurruttaa laaturekisteritoiminta THL:n pysyväksi toiminnaksi ja varmistaa hankkeessa jo pitkälle kehitettyjen laaturekisterien jatko, vaikkakin alkuperäinen sosiaali- ja terveysministeriön esitys oli suurempi. Määrärahalla on katettava kansallisen laaturekisteritoiminnan koordinaatio, yhdeksän asiakas- tai potilasryhmäkohtaisen laaturekisterin vaatima sisällöllinen ja tietotuotannollinen asiantuntemus sekä tarvittavat ICT-investoinnit ja -ylläpito. Laaturekisterien kattava, laadukas tietotuotanto on osoittautunut haasteelliseksi tehtäväksi. Jotkin verran synergiahyötyä saadaan muusta THL:n toiminnasta.

Laaturekistereillä on suuri merkitys sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kustannusvaikuttavuuden arvioinnissa, hoidon ja palvelujen laadun, vaikuttavuuden ja yhdenvertaisuuden lisäämisen sekä potilas- ja asiakasturvallisuuden edistämisen ja tutkimustyön kannalta ja niitä voidaan hyödyntää myös hyvinvointialueiden vaikuttavuusperusteisessa ohjauksessa. Laaturekisteritoimintaa toteutetaan käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Mikäli määräraha kasvaisi, voitaisiin olemassa olevien laaturekisterien kehittämisen intensiteettiä lisätä ja varmistaa laatu- ja vaikuttavuustiedon hyödynnettävyyttä yhä nopeammin sekä toisaalta kasvattaa asiakas- ja potilasryhmäkohtaisten laaturekisterien lukumäärää.

Sosiaali- ja terveysministeriö ja valtioneuvosto tulee arvioimaan laaturekisteritoiminnan resursointia vuosittain valtion kehys- ja talousarviokäsittelyn yhteydessä. Tavoitteena on varmistaa laatu- ja vaikuttavuustiedon hyödyntäminen ja uusien – ja rakenteisen rekisteritiedon kehittyessä myös sosiaalihuollon – laaturekisterien kehittäminen.